

**Міжнародний гуманітарний університет
Факультет лінгвістики та перекладу
Кафедра педагогіки і психології**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ІНТЕРНЕТУ

Галузь знань
Спеціальність
Назва освітньої програми
Рівень вищої освіти

05 – Соціальні та поведінкові науки
053 – Психологія
Психологія
другий (магістерський) рівень

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
доцент кафедри педагогіки та психології, кандидат психологічних наук Резнікова Олена Анатоліївна	+38 0505047993	mgu_psychology@ukr.net

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Навчальний курс «**Психологія Інтернету**» спрямований на вироблення у здобувачів ряду умінь та навичок застосування набутих знань у практичних сферах своєї діяльності, активізацію особистісного та творчого потенціалу майбутнього фахівця, оволодіння знаннями і вміннями комплексного дослідження з використанням сучасних інформаційних технологій.

Мета навчального курсу «**Психологія Інтернету**» - оволодіння здобувачами теоретичними й практичними знаннями щодо розвитку та використання можливостей Інтернету та нових медіа в глобальному інформаційному середовищі.

Завдання курсу «Психологія Інтернету»:

- сформулювати розуміння та усвідомлення студентами нових медіа як засобу комунікації в сфері масових інтеграційних систем;
- ознайомити здобувачів з можливостями, ключовими технологіями комунікаційної роботи в нових медіа;

- сформувані вміння та навички роботи з пошуковими системами
- вивчити основні види діяльності в нових медіа
- ознайомити студентів з написаннями та специфікою електронних видань та публікацій;

Передумови для вивчення дисципліни. Матеріал, що викладається у навчальній дисципліні «Психологія Інтернету» є складовою частиною дисциплін психологічного циклу вибіркового блоку та передбачає підвищення професійної компетентності практичних психологів та сприяє ефективній самореалізації їх, як фахівців.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Психологія Інтернету» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки, проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК12. Здатність до формування наукового і культурного світогляду.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та практичної значущості.

СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи психологічного дослідження, доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Навчальна дисципліна «Психологія Інтернету» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПРН), передбачених освітньою програмою:

ПРН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПРН7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

знати:

- ключові поняття, можливості, ресурси нових медіа;
- типи та види публікацій в нових медіа, їх класифікація;

- ефективні технології та моделі роботи в Інтернеті для реалізації завдань психолога;
- вимоги безпечної роботи в мережі Інтернет;
- знання базових аналітичних інформаційних технологій в Інтернеті;
- специфіку підготовки до публікації в електронному вигляді текстової інформації;
- специфіку підготовки до публікації в Інтернеті звукової інформації;
- специфіку підготовки до публікації в Інтернеті відеоінформації;
- етичні принципи діяльності мережі Інтернет;
- правові аспекти роботи в мережі Інтернет.

вміти:

- здійснювати пошук інформації в нових медіа;
- виробляти стратегію та мету публікації чи розміщення різних видів інформації в нових медіа
- створювати та розміщувати ефективні публікації в мережі Інтернет;
- створювати та розміщувати ефективні звукові повідомлення в нових медіа;
- створювати та розміщувати ефективні аудіо-візуальні повідомлення в мережі Інтернет;
- створювати та розміщувати ефективні відеоролики, сюжети та повідомлення в мережі Інтернет;
- працювати в соціальних мережах та блогосфері;
- аналізувати маркетингову інформацію в мережі Інтернет;
- добирати відповідні Інтернет-інструменти для реалізації конкретних завдань

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
4	120	14/6	28/6	78/108	2	3	Вибіркова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	усього	денна форма			усього	заочна форма		
		у тому числі				лекц.	практ	сам. роб.
		лекц.	практ	сам. роб.				
Тема 1. Предмет. Завдання та методи психології Інтернету. Історія створення та розвитку Інтернету.	10	2	4	4	10	2	2	6

Тема 2. Психологія поведінки людини в Інтернет-просторі	10	2	4	4	10	-	-	10
Тема 3. Психологія сприйняття інформації в Інтернеті	20	2	4	14	20	-	-	20
Тема 4. Психологічні основи використання Інтернет-технологій	20	2	4	14	20	-	-	20
Тема 5. Психологічні аспекти віртуальної комунікації	20	2	4	14	20	2	2	16
Тема 6. Інформаційно-психологічна безпека особистості в цифровому світі. Вплив віртуальної реальності на життя людей: дезінгібіція та інтернет-залежність	20	2	4	14	20	-	-	20
Тема 7. Психологічна допомога особистості засобами інтернет-технологій. Психологічне інтернетконсультування	20	2	4	14	20	2	2	16
Усього годин	120	14	28	78	120	6	6	108
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЗАЛІК								

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі вищої освіти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізі інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Предмет. Завдання та методи психології Інтернету. Історія створення та розвитку Інтернету.	4	2
2	Тема 2. Психологія поведінки людини в Інтернет-просторі	4	
3	Тема 3. Психологія сприйняття інформації в Інтернеті	4	
4	Тема 4. Психологічні основи використання Інтернет-технологій	4	
5	Тема 5. Психологічні аспекти віртуальної комунікації	4	2
6	Тема 6. Інформаційно-психологічна безпека особистості в цифровому світі. Вплив віртуальної реальності на життя людей: дезінгібіція та інтернет-залежність	4	
7	Тема 7. Психологічна допомога особистості засобами інтернет-технологій. Психологічне інтернетконсультування	4	2
	Всього	28	

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота здобувачів вищої освіти щодо вивчення дисципліни «**Психологія Інтернету**» передбачає:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	<p>Тема 1. Предмет. Завдання та методи психології Інтернету. Історія створення та розвитку Інтернету.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Технічні принципи та історія розвитку Інтернету. 2. Заснування всесвітньої павутини. 3. Ринок послуг Інтернету в світі та Україні. 4. Тренди. Інтернет та цифрове телебачення, мобільний зв'язок. 5. Правові аспекти діяльності Інтернету. Безпека в Інтернеті. 6. Віртуальність як явище людського буття. 7. Віртуальні засади психічного. 8. Предмет та міжпредметні зв'язки психології віртуального простору. 9. Кіберпсихологія. 10. Понятійний апарат віртуальної психології. 11. Константна і віртуальна реальність у житті людини. 12. Класифікація подій віртуальної реальності. <p><i>Підготувати доповіді</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Віртуальність як поняття. Предмет та міждисциплінарні зв'язки ПВП. 2. Понятійний апарат віртуальної психології. 3. Приклади використання віртуальної реальності та віртуального простору. 	10	6
2	<p>Тема 2. Психологія поведінки людини в Інтернет-просторі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Віртуальний простір як система. 2. Кіберпростір та його основні ефекти. 3. Історія виникнення ПВП. 4. Види віртуальної та кібернетичної діяльності. 5. Віртуальні технології. 	10	10

	6. Свідомість та діяльність людини у віртуальному просторі. 7. Віртуальні засоби активності індивіда. 8. Людина як творець віртуального простору. 9. Психологічні аспекти проблеми штучного інтелекту.		
3	Тема 3. Психологія сприйняття інформації в Інтернеті 1. Віртуальний образ людини. Я-концепція індивіда у віртуальному просторі. 2. Феномени системи «особистість – віртуальний простір». 3. Статус та імідж особистості у кіберпросторі. 4. Самовираження та анонімність людини у віртуальному кіберпросторі. 5. Ризики деформації та засади збереження самоідентичності особистості. 6. Засоби девіртуалізації особистості та базові потреби сучасної людини	20	20
4	Тема 4. Психологічні основи використання Інтернет-технологій 1. Сфери застосування віртуального та кіберпростору у продуктивній діяльності людини. 2. Блогінг як практична діяльність людини. 3. Віртуальні освітні технології. 4. Види дистанційного навчання. 5. Психологічні особливості бізнесу та маркетингу у кіберпросторі. 6. Особливості засобів психічного віртуального впливу. 7. Інформаційно-психологічна та кібернетична безпека. 8. Девіантна поведінка у віртуальному просторі. 9. Засади захисту та самозахисту особистості у мережі. Підготувати доповіді 1. Віртуальний образ людини. Я-концепція індивіда у віртуальному просторі. 2. Феномени системи «особистість – віртуальний простір» у концепції О. М. Носова. 3. Засоби створення статусу та іміджу особистості у кіберпросторі. 4. Самовираження та анонімність людини у віртуальному кіберпросторі. 5. Ризики деформації та засади збереження самоідентичності особистості.	20	20
5	Тема 5. Психологічні аспекти віртуальної комунікації 1. Спілкування у віртуальному та кіберпросторі. 2. Віртуальні стосунки як різновид соціальної взаємодії. 3. Віртуальна комунікація: вербальні і невербальні засоби. 4. Група у віртуальному просторі: особливості групи, динаміки, взаємодії. 5. Психічний вплив групової віртуальної взаємодії на особистість. 6. Віртуальна соціалізація особистості. 7. Особливості складу та динаміки віртуальної групи. 8. Інтернет-адикція. Завдання. Скласти перелік методик спрямованих на діагностику Інтернет-адикції	20	16

	Підготувати доповіді <ul style="list-style-type: none"> • Форми і види девіацій у віртуальному просторі. • Залежність, деструктивність, делінквентність в умовах віртуального простору. 		
6	Тема 6. Інформаційно-психологічна безпека особистості в цифровому світі. Вплив віртуальної реальності на життя людей: дезінгібіція та інтернет-залежність <ol style="list-style-type: none"> 1. Віртуальність і психологічна наука. 2. Віртуальні та кібернетичні психодіагностичні засоби. 3. Експериментальна психологія у віртуальному просторі. 4. Психологічне консультування через Інтернет: засоби і особливості. 5. Віртуальна реабілітація. 6. Переваги та недоліки роботи психолога у віртуальному та кібернетичному просторі. 	20	20
7	Тема 7. Психологічна допомога особистості засобами інтернет-технологій. Психологічне інтернетконсультування <ol style="list-style-type: none"> 1. Віртуальність і психологічна наука. 2. Віртуальні та кібернетичні психодіагностичні засоби. 3. Експериментальна психологія у віртуальному просторі. 4. Психологічне консультування через Інтернет: засоби і особливості. 5. Віртуальна реабілітація. 6. Переваги та недоліки роботи психолога у віртуальному та кібернетичному просторі. 7. Етичні принципи діяльності психолога у віртуальному просторі. 8. Екологічність віртуального психологічного впливу на індивіда. 	20	16
	Всього	120	108

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення заліку.	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; тестовий контроль знань, робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, залік
--	--

Питання до заліку

1. Віртуальність як явище людського буття.
2. Віртуальні засади психічного. Предмет та міжпредметні зв'язки психології віртуального простору.
3. Понятійний апарат віртуальної психології.
4. Константна і віртуальна реальність у житті людини. Класифікація подій віртуальної реальності.
5. Віртуальний простір як система.
6. Історія виникнення ПВП.
7. Види віртуальної та кібернетичної діяльності.
8. Віртуальні технології.
9. Свідомість та діяльність людини у віртуальному просторі.
10. Віртуальні засоби активності індивіда. Людина як творець віртуального простору.
11. Психологічні аспекти проблеми штучного інтелекту.
12. Віртуальний образ людини. Я-концепція індивіда у віртуальному просторі.
13. Феномени системи «особистість – віртуальний простір».
14. Статус та імідж особистості у кіберпросторі.
15. Самовираження та анонімність людини у віртуальному кіберпросторі.
16. Ризики деформації та засади збереження самоідентичності особистості.
17. Засоби девіртуалізації особистості та базові потреби сучасної людини.
18. Спілкування у віртуальному та кіберпросторі.
19. Віртуальні стосунки як різновид соціальної взаємодії.
20. Віртуальна комунікація: вербальні і невербальні засоби.
21. Група у віртуальному просторі: особливості групи, динаміки, взаємодії. Психічний вплив групової віртуальної взаємодії на особистість.
22. Віртуальна соціалізація особистості.
23. Особливості складу та динаміки віртуальної групи. Інтернет-адикція.
24. Сфери застосування віртуального та кіберпростору у продуктивній діяльності людини.
25. Блогінг як практична діяльність людини. Віртуальні освітні технології.
26. Види дистанційного навчання.
27. Психологічні особливості бізнесу та маркетингу у кіберпросторі.
28. Особливості засобів психічного віртуального впливу.
29. Інформаційно-психологічна та кібернетична безпека.
30. Девіантна поведінка у віртуальному просторі.
31. Засади захисту та самозахисту особистості у мережі.
32. Психологічна діяльність у віртуальному просторі.
33. Віртуальність і психологічна наука.
34. Віртуальні та кібернетичні психодіагностичні засоби.
35. Експериментальна психологія у віртуальному просторі.
36. Психологічне консультування через Інтернет: засоби і особливості.

37. Віртуальна реабілітація.

38. Переваги та недоліки роботи психолога у віртуальному та кібернетичному просторі.

**9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОГО ПЕРЕДВИЩОГО РІВНЯ ОСВІТИ
З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ**

Денна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен / залік			50
Всього балів			100

Заочна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи під час аудиторних занять			
1.1. Підготовка до аудиторних занять	Відповідно до розкладу	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час аудиторних занять	15
За виконання контрольних робіт (завдань)			
1.2. Підготовка контрольних робіт	-//-	Перевірка контрольних робіт (завдань)	15
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	5
2.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль залік			50
Всього балів підсумкової оцінки			100

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (заліку)

Рівень знань оцінюється:

- **«відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів.** Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

² Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

- **«добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів.** Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- **«добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів.** Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- **«задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів.** Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- **«задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів.** Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- **«незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів.** Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- **«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів.** Студент не володіє навчальним матеріалом.

ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗА РІЗНИМИ ШКАЛАМИ

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	не зараховано
1-34 (2)	F		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Махній М.М. Мережеве суспільство : кіберпсихологічний путівник. Київ : Academia.edu, 2018. 176 с
2. Немеш О. М. Віртуальна діяльність особистості: структура та динаміка психологічного аналізу: монографія К. : Слово, 2017. 391
3. Організація баз даних : навч. посібник / О. Г. Трофименко, Ю. В. Прокоп, Н. І. Логінова, І. М. Копитчук. 2-ге вид. виправ. і доповн. – Одеса : Фенікс, 2019. – 246 с.
4. Офісні технології : навч. посібник. / О.Г. Трофименко, Ю.В. Прокоп, Н.І. Логінова, Р.І. Чанишев. – Одеса : Фенікс, 2019. – 207 с.

5. Сучасні інформаційні та комунікаційні системи і технології: навч. посібн. / Трофименко О.Г., Логінова Н.І., Задерейко О.В., Козін О.Б. – Одеса : Фенікс, 2016. – 143 с.

6. Cyberpsychology and the Brain: The Interaction of Neuroscience and Affective Computing. Cambridge University Press, 2017. 460 p.

Допоміжна:

1. Баранов О.А. Віртуальність і правове регулювання. Публічне право. 2017. № 1. С. 210-219.

2. Дар'ялова Н. Психологічні особливості віртуального спілкування . Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Психологія. 2016. Вип. 1 (4). С. 42-45.

3. Зінченко О. В. Психологічний аналіз проблеми інтернетспілкування. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки. 2014. Вип. 2(2). С. 26-31.

4. Кадикало, А. Проблемність визначення свідомості та штучний інтелект. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Філософські науки. 2014. № 780. С. 9-16.

5. Культура віртуального спілкування : методико-бібліографічні матеріали. К., 2010. 65 с.

6. Рибка, С. В. Кіберпростір, управління інфраструктурою, кібербезпека / С. В. Рибка, Є. В. Кільчицький, О. М. Післегін // Стратегічна панорама. 2015. № 1. С. 126-134.

7. Шандренко, О. Віртуальний простір моди / О. Шандренко. К. КНУКіМ, 2011. 141 с.

Інформаційні ресурси

1. 1 Законодавство України – <https://rada.gov.ua/news/zak>

2. Наукова періодика України – <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> –.

3. Електронні підручники онлайн «Педагогіка і психологія» – <http://chitalka.info/psy.html>.

4. Вісник психології і соціальної педагогіки – <http://psych.kiev.ua/nma-referats/flarefers/lang-1/referat-109/referatpart-4/index.html> –.

5. Пошукова система Google. — <http://www.google.com>.

6. Національна парламентська бібліотека України – nplu.kiev.ua

7. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – nbuv.gov.ua

8. Державна науково-медична бібліотека України – ukrlibworld.kiev.ua/med4. gntb.n-t.org

9. Публічна бібліотека імені Лесі Українки (Київ) – lucl.lucl.kiev.ua. ukrbook.net

10. Українська електронна бібліотека – lib.com.ua -